

Propostes educatives pel Pacte per Barcelona

Barcelona 01/07/2020

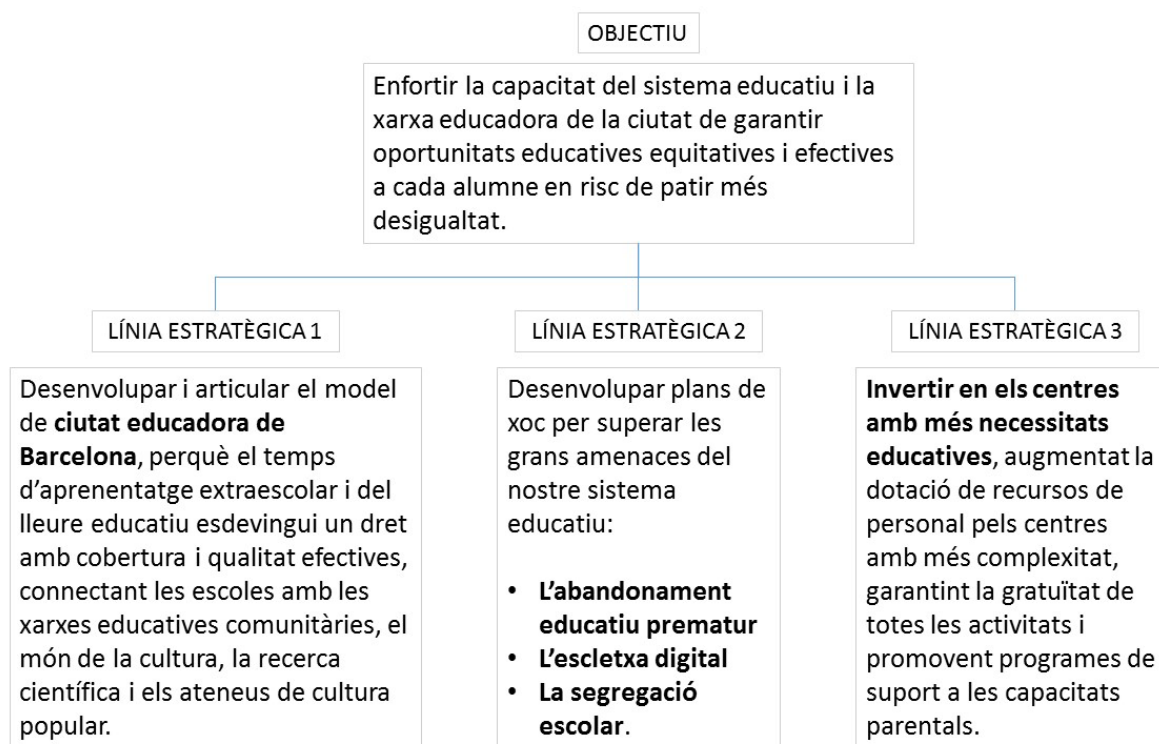
INTRODUCCIÓ

La crisi generada per la covid-19 ha posat de manifest les mancances del sistema educatiu i ha agreujat les desigualtats ja existents. En el marc d'aquesta emergència, una de les principals prioritats de la ciutat de Barcelona ha de ser protegir el dret a l'educació.

Per garantir que cap alumne quedi enrere cal enfortir la capacitat del sistema educatiu i la xarxa educadora de la ciutat per generar noves oportunitats educatives, equitatives i efectives, per a tot l'alumnat en risc de patir més desigualtat.

La superació de l'exclusió educativa passa per la implementació urgent de mesures sòlides i valentes i la coordinació de tots els agents educatius de la ciutat. Aquest document inclou **3 línies estratègiques i 19 mesures educatives concretes** per fer front als riscos davant l'augment immediat i profund de la vulnerabilitat els propers anys.

OBJECTIU I LÍNIES ESTRATÈGIQUES

PROPOSTES EDUCATIVES

LÍNIA ESTRATÈGICA 1

Desenvolupar i articular el model de ciutat educadora de Barcelona, perquè el temps d'aprenentatge extraescolar i del lleure educatiu esdevingui un dret amb cobertura i qualitat efectives, connectant les escoles amb les xarxes educatives comunitàries, el món de la cultura, la recerca científica i els ateneus de cultura popular.

PROPOSTES EDUCATIVES

1. Incorporar la figura del **coordinador "360"** a tots els centres educatius vinculats al Pla de Barris, als territoris d'actuació prioritària i als centres d'alta i molt alta complexitat educativa de la ciutat. Aquesta figura serà el professional responsable de la connexió d'aprenentatge dins i fora escola enxarxant el centre amb els agents, recursos i les xarxes comunitàries de l'entorn, el responsable de promoure un espai educatiu de migdia de qualitat i de suport educatiu dins l'horari lectiu de cada centre, i el promotor d'oportunitats educatives fora escola per a tot l'alumnat (connecta l'oferta educativa i extraescolar del territori amb el centre i realitza una tasca

prescripció educativa d'activitats en funció de les necessitats i interessos de cada alumne del centre a les famílies).

2. **Garantir el temps d'aprenentatge extraescolar i del lleure educatiu per a tot l'alumnat desafavorit de la ciutat durant tot l'any** (curs escolar i estiu educador).

Proposem quatre mecanismes clau:

a) crear un **registre públic actualitzat d'activitats fora escola** i fer-lo arribar als centres educatius perquè ofereixin itineraris d'aprenentatge més personalitzat a través de la figura del coordinador "360" i dels tutors. Per formar part d'aquest registre totes les activitats fora escola respondran a uns criteris de qualitat prèviament fixats per l'ajuntament a través d'un marc de competències transversals d'aprenentatge. Estar en aquest registre donarà accés a un segell de qualitat de l'Ajuntament.

b) incrementar la cobertura d'activitats extraescolars gratuïtes i de qualitat per a tot l'alumnat en risc educatiu (centres d'alta i molt alta complexitat, i alumnat perceptor de beques menjador i beneficiaris del pla de xoc i NESE tipus B, i ampliat a tots els nivells educatius) a través de l'ampliació i transformació del Pla de l'Esport Escolar en un **Pla d'Activitats Extraescolars** en base a un cercador d'activitats fora escola d'altres temàtiques educatives, obertes i accessibles per tota la ciutat (per exemple, implementant un "bono" de 10 activitats educatives a gaudir durant tot el curs, desenvolupant un passaport d'aprenentatge a nivell de cada districte o de zones educatives de referència, etc.). Aquestes activitats hauran de tenir el segell de qualitat (previ registre públic d'activitats fora escola) de l'Ajuntament per ser finançades i formar part del cercador.

b) millorar l'accés i la provisió a aquest tipus d'activitats a tots els centres educatius mitjançant **subvencions a les AFA**, amb especial incidència en aquelles d'entorns desafavorits, per articular, gestionar i oferir extraescolars de qualitat per a tot l'alumnat.

c) Incrementar les **beques i ajuts educatius a l'estiu** perquè tots els infants puguin participar en els plans i programes de lleure educatiu, mantenint el criteri actual del pla extraordinari de l'estiu 2020, i cofinançant aquesta dotació entre l'Ajuntament i la Generalitat. Cal tenir en compte tres aspectes clau:

- **Garantir la gratuïtat de l'estiu educador a tots els alumnes beneficiaris del Pla de Xoc, i també als alumnes identificats com a NESE tipus B,**

alumnat receptor de beca menjador, ajuts socials o vinculats a Serveis Socials, i que l'atorgament d'aquestes ajudes d'estiu educador es rebin automàticament sense necessitat de tràmits previs i que les famílies rebin la notificació d'aquest atorgament automàtic mitjançant l'escola (tutor o coordinador 360) i l'ajuntament.

- **Modificar el termini d'inscripció i de dotació de beques d'estiu** perquè s'hi pugui accedir al llarg de tot l'estiu i consolidar l'assessorament i orientació dels coordinadors 360, educadors socials i tècnics d'integració per assegurar la participació dels alumnes vulnerables.
- Implementar un **pla de personalització educativa d'estiu** establint que tots els alumnes de centres d'alta i molt alta complexitat facin una tutoria abans d'acabar el curs per determinar quines competències han de reforçar i el seu estat emocional. Amb aquestes avaluacions, fer recomanacions específiques d'activitats durant les vacances.

3. **Fer un seguiment de la personalització dels aprenentatges dins i fora escola de tot l'alumnat a través de la creació de registres educatius 360.** Es proposa vincular les activitats fora escola amb la informació del RALC dels alumnes per crear un registre històric que permeti fer un seguiment de la personalització educativa i dels itineraris d'aprenentatge dins i fora escola de l'alumnat.
4. Articular des del Pla de Barris de Barcelona una **oferta gratuïta que permeti l'accés a la vida comunitària i cultural del territori** amb experiències adreçades a infants, adolescents i famílies poc habituades a participar en espectacles culturals de qualitat i que amb la crisi veuran reduïdes les possibilitats de participar-hi. Amb la implicació de museus, teatres, escoles de música i dansa, biblioteques, clubs esportius, etc.
5. **Facilitar l'accés i l'obertura dels equipaments públics i de les instal·lacions de titularitat municipal a les entitats educatives** per al desenvolupament d'activitats educatives.

LÍNIA ESTRATÈGICA 2

Desenvolupar plans de xoc per superar les tres grans amenaces del nostre sistema educatiu: **l'abandonament educatiu prematur, l'esclletxa digital i la segregació escolar.**

PROPOSTES EDUCATIVES

Reducció de l'esclletxa digital

6. Garantir la connectivitat a la xarxa a totes els centres escolars i a totes les llars. **Establir xarxes wifi obertes** i als 16 barris inclosos en el Pla de Barris i a les zones escolars identificades com a territoris d'acció prioritària.
7. Garantir que tot l'alumnat de primària i secundària disposa d'un **ordinador portàtil gratuïtament**. Aquests dispositius no haurien de quedar-se en custòdia al centre educatiu, sinó que cada alumne hauria de poder endur-se'l a casa, també durant els períodes de vacances.
8. Oferir un **referent o mentor digital** en centres d'alta i molta alta complexitat en cultura digital a les famílies perquè puguin acompanyar l'escolaritat dels seus fills i filles. Aquest referent pot estar vinculat als ateneus de fabricació Fab Labs o a centres cívics de districte.

Prevenió de l'abandonament educatiu prematur

9. Garantir l'oferta de **reforç educatiu dotant d'una aula d'estudi assistit en els centres educatius d'alta i molta alta complexitat** perquè tot l'alumnat puguin tenir un acompanyament en les tasques escolars dins l'horari del centre escolar. Aquesta aula seria responsabilitat del personal del centre educatiu. En la resta de centres, quan no és possible garantir una aula en el propi centre, cal assegurar que tot l'alumnat que ho necessiti tingui un suport educatiu adequat mitjançant la xarxa de recursos de l'entorn, xarxes d'escoles o d'altres mecanismes.
10. **Enfortir els departaments d'orientació dels centres de secundària** i incardinar funcions d'orientació en l'acció tutorial. Impulsar una major dotació de personal d'orientació educativa per als centres de secundària d'alta i molt alta complexitat perquè puguin assessorar i acompanyar als alumnes i a les seves famílies de manera presencial, telemàtica i telefònica. Afavorir una feina conjunta entre els orientadors educatius, psicopedagogs i EAP per donar una resposta cohesionada.
11. Desenvolupar una prova pilot als centres d'alta i molt alta complexitat per a **estendre el Fons Extraordinari d'Ajuts d'Emergència Social d'Infants, ara de 0 a 16 anys,**

fins als 18 anys, a condició que els adolescents entre els 16 i els 18 anys es mantinguin escolaritzats. Aquesta extensió d'un mecanisme ja existent funcionaria com una "beca-salari" per prevenir l'abandonament educatiu prematur.

Superació de la segregació escolar

12. **Ampliar el Pla de Xoc contra la segregació escalant-lo a tots els nivells educatius** perquè tots els alumnes vulnerables dels centres finançats per fons públics es beneficien de les seves condicions i es reparteixen entre tots els centres educatius de forma equilibrada.
13. Promoure **una detecció de casos de nova vulnerabilitat i vulnerabilitat agreujada** a principi de curs per disposar d'un registre fiable d'alumnat sobre el que desplegar actuacions prioritàries. Per detectar de manera eficaç aquestes situacions és necessari actualitzar alguns paràmetres per anar més enllà dels casos detectats de risc de pobresa severa (entorn el 10% d'alumnes). S'han de considerar perfils com ara: els nous beneficiaris del fons social, alumnat absentista, germans d'alumnes del Pla de Xoc o NESE B, alumnes que no han mantingut contacte amb el centre educatiu durant el confinament, alumnes sense connectivitat a casa, usuaris dels Serveis Socials, alumnes amb beca menjador al 50% o el 100%, unitats de convivència en risc (famílies monomarentals, infants a càrrec dels avis, llars amb sobreocupació), famílies en infrahabitatges, alumnes nouvinguts...Per aconseguir aquestes dades s'ha d'organitzar un dispositiu de treball conjunt entre tots els agents amb dades sobre l'alumnat i les famílies: Ajuntament, Consorci d'Educació, escoles, Serveis Socials.
14. **Ampliar les dotacions per les aules d'acollida al llarg del curs** en funció de les necessitats de cada centre (matrícula ordinària, matrícula viva i alumnat fora de termini), incrementant la coresponsabilitat dels centres en l'acolliment de l'alumnat nouvingut i una millor redistribució de la matrícula viva entre tots els centres més enllà dels que ja disposin d'aula d'acollida. Cal també que totes les aules d'acollida **s'obrin una setmana abans de l'inici de curs** per atendre alumnat en risc educatiu.

LÍNIA ESTRATÈGICA 3

Invertir en els centres amb més necessitats educatives, augmentat la dotació de recursos de personal pels centres amb més complexitat, garantint la gratuïtat de totes les activitats i promovent programes de suport a les capacitats parentals.

PROPOSTES EDUCATIVES

15. Concedir **beques menjador de forma automàtica** per a tot l'alumnat dels centres d'alta i molt alta complexitat de Barcelona (39 de primària, 18 de secundària i dos instituts-escola). Els alumnes vulnerables de centres amb menor grau de complexitat rebran la beca menjador mitjançant una ampliació del Pla de Xoc (que ja recull la gratuïtat del menjador) a tots els nivells educatius i una nova identificació de la vulnerabilitat (propostes 12 i 13).
16. **Garantir que tot l'alumnat secundària pugui accedir al servei de menjador**, especialment aquells provinents de centres complexos, impulsant la jornada partida i habilitant espais on els alumnes puguin dinar als centres on no n'hi hagi.
17. Establir la **gratuïtat de totes les activitats escolars, les activitats complementàries, transport i materials** per alumnes de centres de màxima complexitat. Els alumnes vulnerables de centres amb menor grau de complexitat gaudiran gratuïtament d'aquests serveis mitjançant una ampliació del Pla de Xoc (que ja recull la gratuïtat d'aquests serveis) a tots els nivells educatius i una nova identificació de la vulnerabilitat (propostes 11 i 13).
18. Implementació d'un pla de recursos addicionals pels centres d'alta i molt alta complexitat que contempli un increment de la plantilla docent i no docent:
 - a) per assegurar que hi **hagi dues figures educadores per aula**, es pugui treballar en grups flexibles i reduïts, ampliar les hores lectives de suport per l'alumnat que ho necessiti i reforçar les tasques d'actuació tutorial.
 - b) incrementar el volum de **personal no docent** (tècnics d'integració social, educadors socials, psicòlegs, mediadors...) als centres de màxima complexitat per permetre un treball d'acollida i seguiment d'aquells alumnes i famílies que requereixen d'un suport social i emocional més intensiu.
19. Desplegar programes de **capacitació parental per millorar l'acompanyament educatiu de les famílies** mitjançant l'enfortiment de les AFA. Contractar activitats formatives adreçades a les famílies a través de les AFA per orientar la implicació

educativa de pares i mares en l'àmbit domèstic, capacitar-les en eines digitals per a l'acompanyament a l'escolaritat dels seus fills i filles, i fomentar la seva participació en la vida de l'escola.